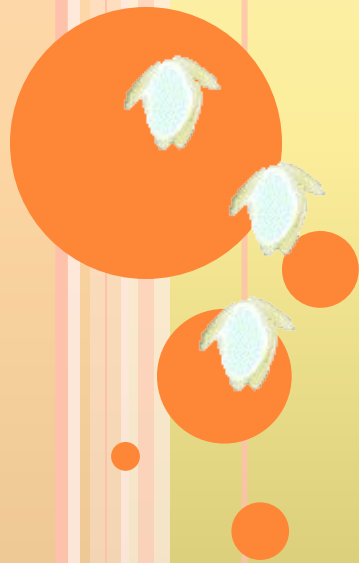

**НАДЗЕМНА
ЧАСТИНА
РОСЛИН.**

ЩО СКЛАДАЄ НАДЗЕМНУ ЧАСТИНУ?

Надземна частина рослин – це пагін. Він має листкостеблову будову. Розподіл пагона на стебло та листки виявилось найоптимальнішим для життя рослин в повітряному середовищі.

Будова пагона

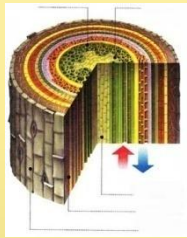
Пагін – це вегетативний орган, що виник у рослин як пристосування до життя в повітряному середовищі. За будовою він складніший за корінь і складається із стебла, листків та бруньок.

СТЕБЛО

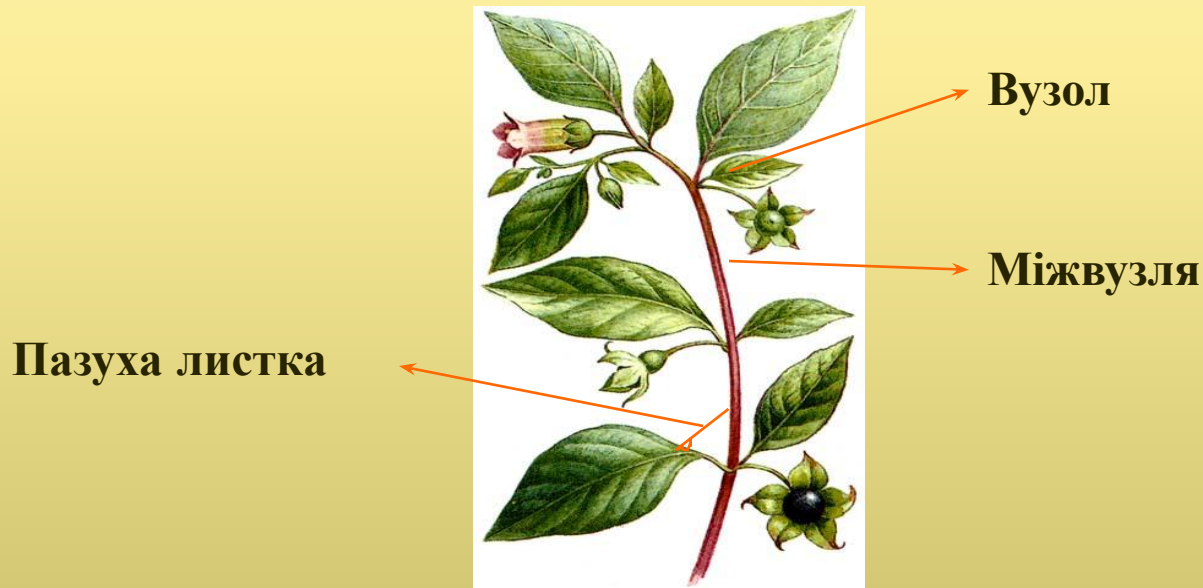
Стебло – вісь пагона. Воно утримує на собі не лише листки і бруньки, а також квіти і плоди.

**Стебло забезпечує пересування по рослині
ПОЖИВНИХ речовин.**

ЗОВНІШНЯ БУДОВА СТЕБЛА

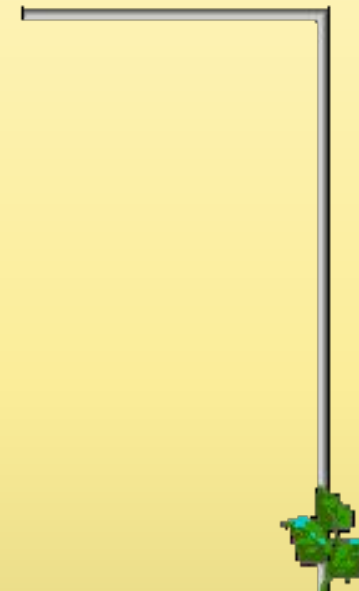
На стеблі добре помітні вузли та міжвузля. Вузол - це місце, де листки відходять від стебла. Міжвузля – відстань між сусідніми вузлами. Уявний кут між стеблом і листком називають пазухою листка.

ЯКІ БУВАЮТЬ СТЕБЛА?

За спрямованістю росту розрізняють такі стебла як:

- прямостоячі;
- повзучі;
- стелючі (лежачі);
- виткі (в'юнкі);
- чіпкі;
- вкорочені...

ЯКІ БУВАЮТЬ СТЕБЛА?

За зовнішнім виглядом стебла бувають:

- гладенькі або опушені;
- ребристі або шипуваті;
- тригранні або чотиригранні;
- округлі або гранчасті;
- колючі.

**За твердістю стебл
поділяють на трав'янисті і
дерев'янисті.**

ЯКІ БУВАЮТЬ СТЕБЛА?

Головне стебло у деревних рослин називається стовбуром. Стебла дерев і кущів тверді, товсті, багаторічні. У трав вони тонкі, ламкі і відмирають на зиму.

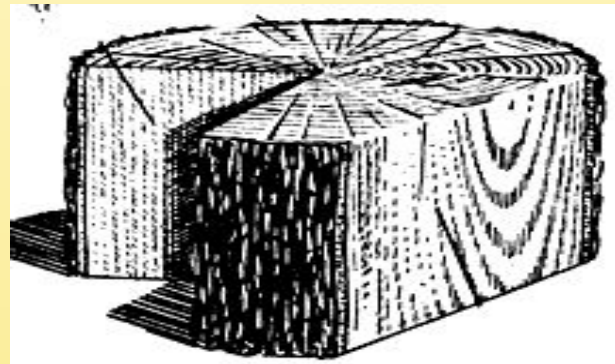

ВНУТРІШНЯ БУДОВА СТЕБЛА

На поперечному зрізі стовбура дерева помітні такі шари:

- кора;
- камбій;
- деревина;
- серцевина.

У деревині формуються річні кільця.

Що можна за ними
довідатися про рослину?

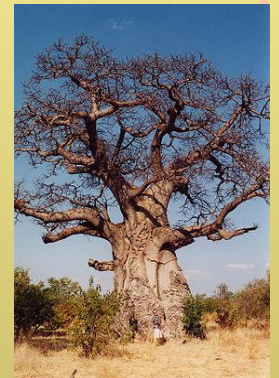
ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ, ЩО...

Найвищими є стовбури евкаліптів – 100-105 м.

Найтовщими є стовбури баобабів – 9 м у діаметрі.

Найменшою рослиною є вольфія безкоренева, стебло якої 2 мм.

Дуб може рости до 2000 р., а мамонтове дерево до 4000-5000 років.

Листки

Листки – бічні частини пагона. Основними функціями їх є фотосинтез та транспірація - випаровування води.

Бруньки

Бруньки – зародкові пагони, тобто зачатки наступних молодих пагонів. Вони є вегетативні, з яких розвиваються листки та репродуктивні, з яких розвиваються квітки.

вегетативна

репродуктивна

Ззовні бруньки захищені зовнішніми покривними лусками.

Бруньки

Бруньки відрізняються за формою, розмірами, розташуванням на стеблі та функціями. У залежності від місця розміщення на стеблі вони є верхівковими та пазушними.

Особливості бруньок використовують для розпізнавання рослин взимку.

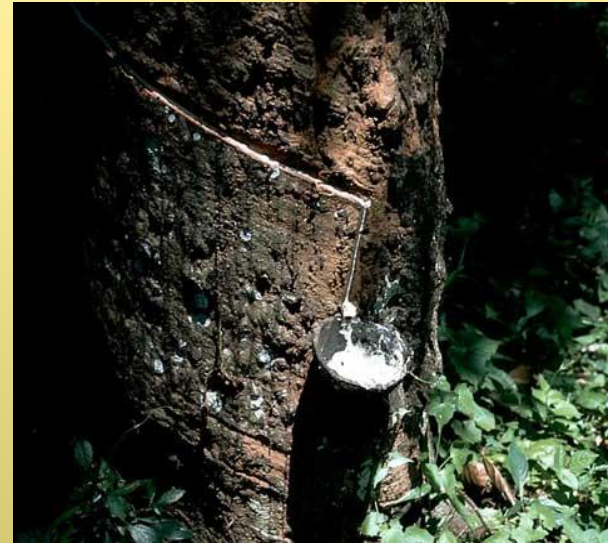
рослин

Бруньки забезпечують ріст рослин у висоту, галуження та перенесення несприятливих умов довкілля.

РІЗНОМАНІТНІСТЬ ПАГОНІВ

Залежно від функцій пагони поділяють на вегетативні та репро-дуктивні. Вегетативні виконують основні життєві функції (фотосинтез, дихання, транспорт речовин), а репродуктивні здійснюють розмноження рослин.

РІЗНОМАНІТНІСТЬ ПАГОНІВ

За напрямком росту розрізняють вертикальні та горизонтальні пагони. Вертикальні ростуть прямо вгору, тобто вони прямостоячі. Повзучі пагони, лежачі (стелючі) та бічні гілки дерев ростуть горизонтально.

Галуження пагона

Галуження пагона відбувається за рахунок пазушних бруньок. Верхівкова брунька забезпечує ріст рослини у висоту, а з пазушних бруньок виростають нові бічні пагони. Вони у свою чергу також галузяться. За

формою крони можна розрізнати всі дерева і кущі. Різноманітність пагонів зумовлена їхнім походженням, особливостями будови та функціями.

ЦІКАВО ЗНАТИ

Пагони плодових дерев в основному яблунь та груш вкорочені і називають плодушками. Деякі пагони цих дерев досить довгі і тонкі, вважають, що вони утворилися із сплячих бруньок. Їх називають вовчками і тому видаляють під час обрізування дерев.

